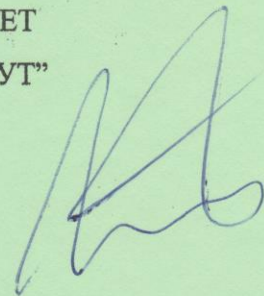

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
„ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ”

КРАМСЬКОЙ ДМИТРО ЮРІЙОВИЧ

УДК 338.24+330.341:621

**ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВА**

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Харків – 2011

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі організації виробництва та управління персоналом Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України

Науковий
керівник:

доктор економічних наук, професор
Перерва Петро Григорович,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
декан економічного факультету

Офіційні
опоненти:

доктор економічних наук, доцент
Маслак Ольга Іванівна,
Кременчуцький національний університет імені
Михайла Остроградського, м. Кременчук,
завідувач кафедри економіки

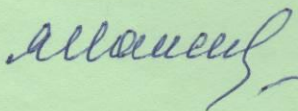
кандидат економічних наук, доцент
Шипуліна Юлія Сергіївна,
Сумський державний університет, м. Суми,
доцент кафедри маркетингу

Захист відбудеться «25» січня 2012 р. о 13.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.050.02 у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» за адресою: 61002, м. Харків, вул. Фрунзе, 21, корпус У1, ауд. 1001.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» за адресою: 61002, м. Харків, вул. Фрунзе, 21.

Автореферат розісланий « 23 » грудня 2011 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Я.А. Максименко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасні тенденції розвитку світової економіки свідчать про виникнення нового виду економічних відносин, базою для яких стало інноваційне співробітництво. У цьому зв'язку виникає потреба пошуку нових джерел розвитку підприємств, серед яких основними є інновації.

Інноваційний розвиток підприємства повинний підпорядковуватися загальнодержавному розвитку та базуватися на чітко визначених програмах та рекомендаціях. Дослідження інноваційного розвитку та формування стратегій для його забезпечення допоможуть машинобудівним підприємствам підвищити свою конкурентоздатність.

Проблема інноваційного розвитку завжди знаходилась у центрі уваги провідних фахівців, зокрема, таких як Г.Г. Азгадьдов, В.П. Александрова, Л. Водачек, А.С. Гальчинський, Д.М. Гвішіані, В.М. Геєць, М.С. Герасимчук, Н.П. Гончарова, А.В. Гриньов, В.М. Гриньова, В.І. Громек, О.В. Гугелев, П.Н. Завлін, В.І. Захарченко, С.М. Ілляшенко, А.К. Казанцев, О.Є. Кузьмін, М.І. Лапін, О.О. Лапко, О.І. Маслак, Л.Е. Мінделі, Ю.П. Морозов, Л.І. Нейкова, П.Г. Перерва, А.І. Пригожин, В.П. Семіноженко, А.Б. Титов, Р.А. Фатхутдінов, Л.І. Федулова, Х. Хершген, М. Хучек, Д.М. Черваньов, Н.І. Чухрай, Ю.С. Шипуліна, Й. Шумпетер, А.І. Яковлев та інших. У полі зору цих науковців перебуває широке коло питань, присвячених дослідженням інновацій та інноваційного менеджменту. Зокрема питання, пов'язані з поняттям інновацій, чинників, що формують інновації, оцінкою ефективності та стимулювання інноваційних процесів тощо. Однак, швидкі зміни в економіці вимагають приділяти все більше уваги саме інноваційному розвитку, який характеризує беззворотній процес розвитку підприємства за допомогою інновацій, що обумовило вибір теми, визначає мету і задачі дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано у рамках науково-дослідних робіт кафедри організації виробництва та управління персоналом НТУ «ХП» за планом фундаментальних НДР МОН України: «Розробка організаційно-економічного механізму трансферу технологій» (2008-2010 рр., № ДР 0108U001455); «Формування організаційно-економічного механізму моніторингу інноваційної діяльності» (2011 р., № ДР 01118U002284), де здобувачем розроблено стратегічні підходи до формування комерційного потенціалу технологічних інновацій.

Мета і задачі дослідження. Метою дослідження є удосконалення теоретичних підходів, методичних рекомендацій і науково-практичних пропозицій щодо оцінки синтетичного показника та формування стратегій інноваційного розвитку машинобудівних підприємств. Досягнення поставленої мети обумовило розв'язання таких задач:

- удосконалити категорійний апарат стратегічного планування інноваційного розвитку машинобудівного підприємства;
- розробити підхід щодо інноваційного розвитку машинобудівного підприємства;
- сформувати систему показників, які комплексно відображатимуть інноваційний розвиток машинобудівного підприємства;

- обґрунтувати інтегральний показник оцінки рівня інноваційного потенціалу машинобудівного підприємства;
- побудувати синтетичний показник інноваційного розвитку та провести діагностику його складових;
- розробити економіко-математичні моделі прогнозування показників розвитку підприємства;
- сформувати механізм розробки стратегії інноваційного розвитку машинобудівного підприємства.

Об'єктом дослідження є процес інноваційного розвитку машинобудівних підприємств.

Предмет дослідження – теоретичні та практичні засади інноваційного розвитку машинобудівних підприємств.

Методи дослідження. Теоретичну і методологічну основу дослідження складають фундаментальні положення сучасної економічної теорії, концепції управління та інноватики, наукові праці провідних вчених з питань інноваційного розвитку. При виконанні дисертаційного дослідження були використані наступні методи: системний підхід, спостереження, порівняння, узагальнення та формалізації – для дослідження понятійного апарату та існуючих підходів до аналізу інноваційного розвитку підприємства; аналіз та синтез – для визначення множини показників розвитку підприємств; таксономічний аналіз – для побудови синтетичного показника складових інноваційного розвитку; аналіз ієрархій – для визначення впливу кожної складової на загальний показник розвитку; кластерний аналіз – для визначення кластерів інноваційного розвитку підприємств; методи екстраполяції – для побудови моделей прогнозування кожної складової розвитку; групування та класифікації – для систематизації чинників, які впливають на стан інноваційного розвитку; дискримінантний аналіз – для прогнозування майбутнього стану розвитку підприємства.

Інформаційною базою дисертаційного дослідження є первинні матеріали, що характеризують процеси інноваційного розвитку підприємств машинобудівного комплексу Харківської області та України, нормативно-законодавча база України, аналітична інформація Державного комітету статистики України, Харківського обласного управління статистики, статистична інформація з мережі Інтернет, а також власні дослідження здобувача та результати їх обробки.

Обробка статистичної інформації здійснювалась в пакетах прикладних програм Excel, MathCad, Statistica.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у наступному:

удосконалено:

- підхід до оцінки розвитку машинобудівних підприємств, який, на відміну від існуючих, поєднує поняття «інноваційний розвиток» та «інноваційний потенціал», що сприяє формуванню ефективних стратегій управління машинобудівним підприємством;
- методичний підхід до оцінки рівня потенціалу розвитку підприємства, який, у порівнянні з існуючими, враховує у комплексі стан, динаміку та максимально можливий рівень складових розвитку підприємства (загальноекономічної, виробничо-технологічної, трудової, маркетингової, товарної),

що дозволяє збільшити ступінь точності при визначенні рівня ефективності функціонування підприємства;

знайшли подальший розвиток:

- методичні рекомендації з діагностики процесу розвитку машинобудівних підприємств, які, на відміну від існуючих, використовують систему показників, сформовану на основі складових інноваційного розвитку, що дозволить більш якісно виявляти проблеми, пов'язані з ним, та розробляти заходи щодо їх вирішення;

- методичний підхід до стратегічного планування інноваційного розвитку машинобудівних підприємств, розроблений з використанням методів множинників Лагранжу та розпізнавання образів (дискримінантного аналізу), що, в порівнянні з існуючими підходами, дозволяє поєднати в стратегічних планах підприємства складові розвитку і фактори зовнішнього середовища та визначити ефективні управлінські рішення;

- система формування стратегій інноваційного розвитку підприємства, яка, на відміну від традиційних, базується на дослідженні куба можливих станів підприємства в розрізах самого підприємства, його зовнішнього середовища та сукупності підприємств за однорідними групами, що сприятиме формуванню базових стратегій для виробничих ланок і підприємства в цілому;

- методичні засади побудови синтетичного показника інноваційного розвитку машинобудівного підприємства, які, на відміну від існуючих, враховують загальноекономічну, виробничо-технологічну, трудову, маркетингову, товарну складові інноваційного розвитку з використанням методу аналізу ієрархій, що становить підґрунття для можливості об'єднання локальних показників розвитку за кожною складовою з урахуванням їх вагомості;

- економічний зміст понять «інновації» і «інноваційний розвиток», які, на відміну від існуючих підходів, розглядаються в просторовому та часовому розрізах, що дозволяє з більшим ступенем достовірності характеризувати об'єктивний процес функціонування виробничої системи в сучасних умовах.

Практичне значення одержаних результатів. Положення і висновки дисертаційної роботи можуть бути використані для удосконалення прийняття рішень в системі управління машинобудівних підприємств. Окрім того, розроблений методичний підхід до прогнозування інноваційного розвитку машинобудівних підприємств дає змогу визначати перспективний майбутній розвиток як самих підприємств, так і зовнішнього середовища. Застосування методичних підходів до діагностики інноваційного розвитку дозволяє визначити та ліквідувати вузькі місця у функціонуванні системи управління підприємством. Запропоновано методичний підхід до формування стратегій інноваційного розвитку, який дозволяє чітко визначити управлінські заходи щодо розбудови науково-виробничого потенціалу підприємства.

Результати дисертаційного дослідження знайшли своє впровадження на ПАТ «Автрамат» (м. Харків) та ПАТ «Харківський велосипедний завод ім. Г.І. Петровського».

Положення дисертації використовуються у навчальному процесі НТУ «ХП» при викладанні дисциплін «Інноваційний менеджмент», «Промисловий менеджмент», «Стратегічний менеджмент» та «Інформаційні системи в інноваційній

діяльності».

Особистий внесок здобувача. Наукові положення, висновки і рекомендації, що виносяться на захист, одержані здобувачем самостійно. Серед них пропонується підхід до визначення рівня інноваційного розвитку машинобудівних підприємств, синтетичний показник до діагностування складових інноваційного розвитку, куб інноваційного розвитку, механізм розробки стратегії інноваційного розвитку.

Конкретний внесок здобувача у спільних наукових роботах наведено у списку опублікованих праць за темою дисертації.

Апробація результатів дисертації. Теоретичні положення, методичні розробки, практичні рекомендації були розглянуті та схвалені на: Міжнародній науковій студентській конференції «Розвиток держави в сучасних умовах: погляд молоді» (Москва, 2002 р.), Міжнародній науковій студентській конференції «Стан і розвиток сучасної науки» (Москва, 2003 р.), 7-й Міжнародній міждисциплінарній науково-практичній конференції «Сучасні проблеми науки та освіти», (Сімеїз, 2006 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми соціально-економічного розвитку підприємств» (Харків, 2008 р.), VI – й Міжнародній науково-практичній конференції «Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум - 2008»» (Харків, 2008 р.), щорічній Міжнародній Intrnet – конференції студентів та молодих вчених «Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність» (Харків, 2010 р.).

Публікації. За темою дисертації опубліковано 20 наукових праць, з них: 12 – у наукових фахових виданнях України.

Структура та обсяг роботи. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг роботи - 225 сторінок друкованого тексту. Серед них: 61 рисунок за текстом, 3 рисунки на 3 окремих сторінках, 61 таблиця за текстом, 8 таблиць на 7 окремих сторінках, бібліографічний список літературних джерел зі 183 найменувань на 17 сторінках, 5 додатків на 38 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертації, сформульовано мету, задачі, предмет та об'єкт дослідження, визначено наукову новизну та практичне значення одержаних результатів і запропонованих рекомендацій, подано дані щодо апробації одержаних результатів та їх опублікування.

Перший розділ – «Теоретико-методологічні основи інноваційного розвитку підприємств» – присвячений вирішенню питань, пов'язаних із дослідженням підходів до визначення понять «інновації» та «інноваційний розвиток»; аналізу сучасних тенденцій інноваційного розвитку за трьома складовими (міжнародний розвиток, національний розвиток, регіональний та галузевий розвиток); застосуванню математичного інструментарію для дослідження інноваційного розвитку та інноваційного потенціалу машинобудівних підприємств.

Надано трактовку понять «інновації» та «інноваційний розвиток» з урахуванням того, що, по-перше, інновації розглядаються як цілеспрямована зміна,

яка вносить у середовище впровадження (організацію, населення, суспільство тощо) нові, відносно суперечливі елементи. Таке тлумачення дає можливість дослідження як в просторовому (за об'єктами інновацій, їх джерелами та ін.), так і в часовому розрізах, що є більш прийнятним для формування поняття «інновації». По-друге, проведений аналіз категорії «розвиток» дозволив сформулювати визначення поняття «інноваційний розвиток» як процесу необоротної закономірної зміни характеру підприємства і бізнес-процесів у ньому, викликаного розробкою і впровадженням інновацій.

Аналіз основних тенденцій інноваційного розвитку підприємств пропонується здійснювати за схемою, представленою на рисунку 1.

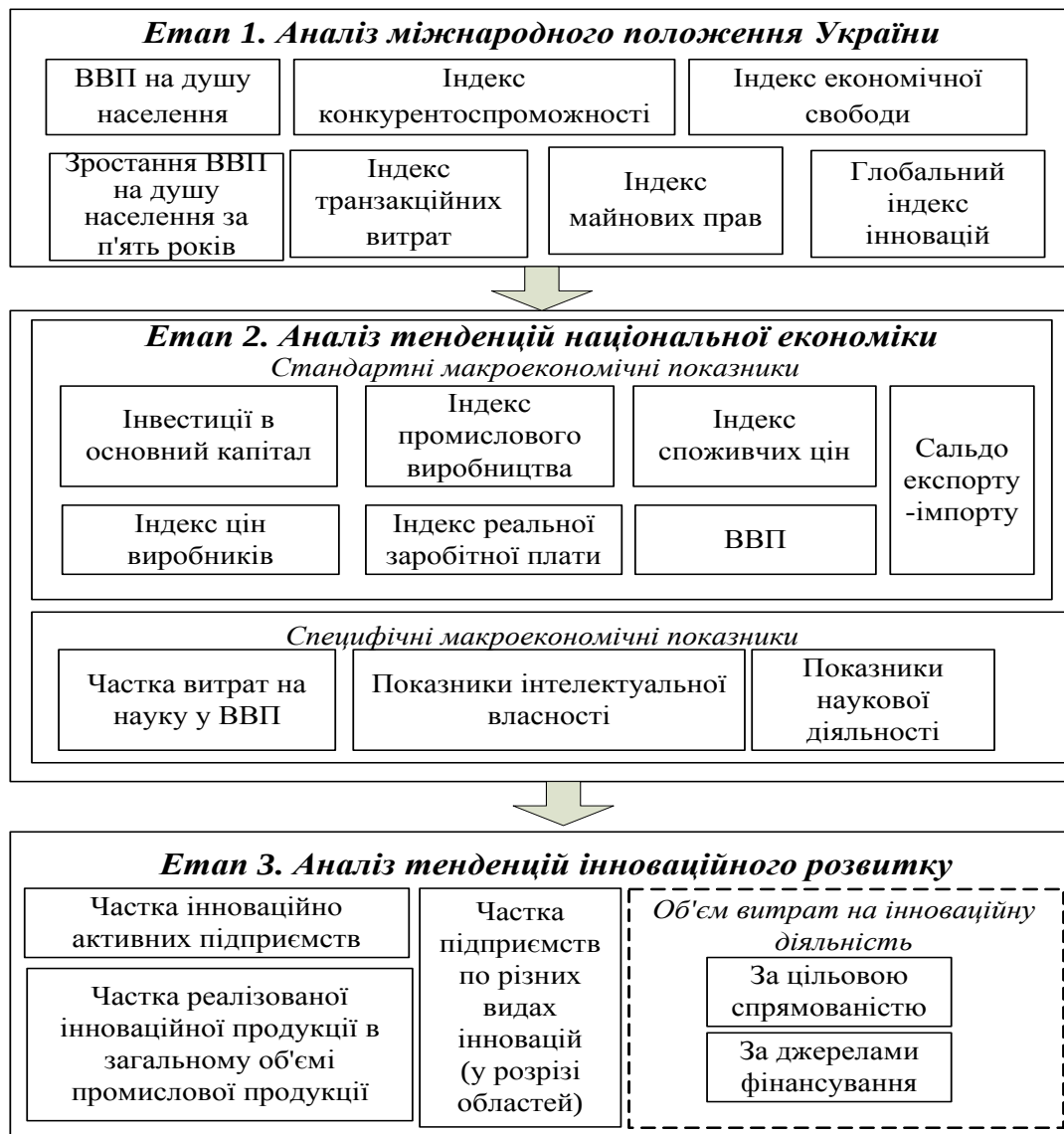

Рис. 1. Схема аналізу тенденцій інноваційного розвитку

Проведений аналіз існуючих методів і підходів до дослідження інноваційного розвитку довів, що у більшості з них це поняття розглядається як сукупність певних показників, які можуть бути поєднані у окремі групи. У розділі виявлено та систематизовано проблеми оцінки груп показників, їх поєднання та врахування стану зовнішнього середовища підприємства як найважливішого чинника

інноваційного розвитку і основного джерела його гальмування, що підтверджує необхідність побудови удосконаленої системи аналізу підприємства.

У другому розділі «**Аналіз методичних підходів у формуванні економічного механізму інноваційного розвитку підприємства**» розглянуто питання, пов'язані з формуванням системи показників, концептуальної схеми та побудови методичного підходу до діагностики інноваційного розвитку.

Для ефективного дослідження інноваційного розвитку підприємств у дисертаційній роботі було розроблено 4-х блокову концептуальну схему взаємозв'язку методичних підходів до інноваційного розвитку (рис. 2).

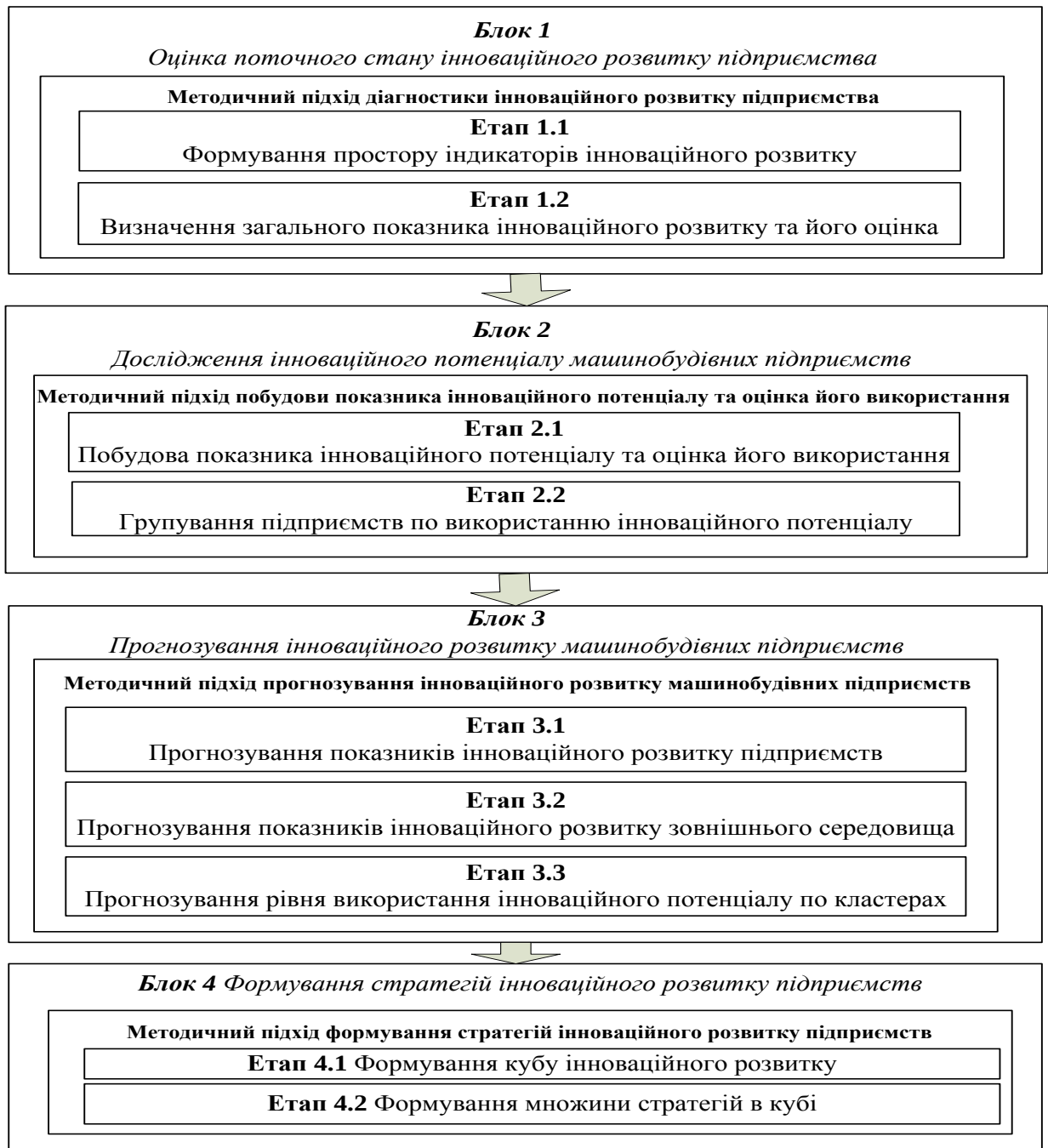

Рис. 2. Концептуальна схема інноваційного розвитку

Блок 1. Підґрунтям першого блоку концептуальної схеми є діагностика інноваційного розвитку підприємства. Діагностика - це широке поняття, яке передбачає не тільки оцінку розвитку, а дослідження й вибір індикаторів інноваційного розвитку та побудову синтетичного індикатора – інтегрального показника інноваційного розвитку. Як засіб, що дозволяє реалізувати перший блоку концептуальної схеми, виступає розроблений методичний підхід до діагностики інноваційного розвитку підприємства, який складається з таких етапів (рис. 2):

- * На першому етапі 1.1 методичного підходу здійснюється формування простору показників інноваційного розвитку. Проведений аналіз діяльності машинобудівних підприємств дозволив виявити п'ять основних складових (індикаторів) інноваційного розвитку: загальноекономічна складова, виробничо-технологічна складова, трудова складова, маркетингова складова, товарна складова;

- * Другий етап 1.2 методичного підходу передбачає побудову загального показника розвитку за кожною складовою та в цілому за всією діяльністю. Інструментарієм такої побудови виступає метод таксономічного аналізу – метод рівня розвитку.

Блок 2. Дослідження інноваційного розвитку проводиться з двох позицій. По-перше, з позиції поточного інноваційного розвитку. Ця позиція дозволяє проаналізувати безпосередньо інноваційний розвиток підприємства, а також зробити порівняльний аналіз усередині сукупності досліджуваних підприємств. По-друге, з позиції інноваційного потенціалу. Під інноваційним потенціалом прийнята можливість інноваційного розвитку в умовах максимального використання усіх ресурсів підприємства.

Підґрунтя даного блоку складає інноваційний потенціал і оцінка його використання. Для реалізації блоку запропоновано методичний підхід по дослідженню інноваційного потенціалу підприємств (рис. 2):

- * На першому етапі 2.1 методичного підходу здійснюється побудова показника інноваційного потенціалу та аналіз диспропорцій у його розвитку;

- * На другому етапі 2.2 за допомогою методу кластерного аналізу к-середніх формуються однорідні групи підприємств, що дозволяє зробити більш якісну оцінку використання інноваційного потенціалу.

Блок 3. Спрямований на прогнозування різних складових розвитку машинобудівних підприємств для подальшої якісної розробки стратегії інноваційного розвитку.

Запропонований методичний підхід прогнозування інноваційного розвитку машинобудівних підприємств (рис. 2) складається з трьох етапів:

- * На першому етапі 3.1 за допомогою економіко-математичних методів здійснюється прогнозування кожної складової інноваційного розвитку підприємств;

- * Другий етап 3.2 присвячений визначенню майбутнього стану середовища, в якому функціонують машинобудівні підприємства, а саме економіки Харківського регіону;

- * На третьому етапі 3.3 аналізується використання потенціалу за однорідними групами.

Блок 4. Пов'язаний з формуванням стратегій інноваційного розвитку залежно від поточного стану підприємства і його потенціалу. Як інструментарій, що дозволяє реалізувати даний блок, застосовано методичний підхід щодо формування стратегій, представлений на рисунку 2:

* Перший етап 4.1 блоку направлений на побудову 3-х компонентного показника інноваційного розвитку машинобудівних підприємств, що складається з таких показників, як рівень інноваційного розвитку підприємства, рівень інноваційного розвитку зовнішнього середовища, рівень використання інноваційного потенціалу підприємств. Графічна інтерпретація даного показника має вигляді куба інноваційного розвитку підприємства в 3-х мірній системі координат;

* Другий етап 4.2 присвячений розробці стратегій у залежності від елементів кубу.

Під стратегією інноваційного розвитку підприємства пропонується вважати комплекс заходів, спрямованих на максимальне використання інноваційного потенціалу підприємства в стратегічному періоді. Під стратегічним періодом розуміється період вирішення стратегічних завдань підприємства, який у даній роботі становить 1 рік. Хоча стандартним стратегічним горизонтом прогнозування є горизонт у 3-5 років. У зв'язку із значними і швидкими трансформаціями економіки України виникає необхідність застосування ковзаючого прогнозування, тобто зміни горизонту в напрямку зменшення його чисельної величини, що дозволить більш якісно розробляти стратегічні та тактичні плани. До того ж вибір такого горизонту зумовлений і тим, що існують невеликі ряди вихідних даних, що, відповідно, накладає обмеження на довжину прогнозованого ряду.

На основі концептуальної схеми (рис. 2) проаналізовано 14 машинобудівних підприємств Харківської області

У результаті реалізації першого блоку методичного підходу можна стверджувати про низьке значення показників інноваційного розвитку, що забезпечується виключно власними засобами. Підприємством-аутсайдером за цими показниками зі всієї проаналізованої сукупності підприємств виступає ВАТ «Завод ім. Фрунзе», лідерами за більшістю показників - ВАТ «ХПЗ» і ВАТ «Турбоатом». На другому етапі розраховано показники інноваційного розвитку за кожною складовою (Таблиця 1).

На другому етапі розраховано показники інноваційного розвитку за кожною складовою (табл. 1).

За допомогою методу рівня розвитку здійснювалося об'єднання часткових показників у один загальний інтегральний показник інноваційного розвитку

$$I_{pot} = \alpha_1 I_{ob} + \alpha_2 I_{pt} + \alpha_3 I_{tr} + \alpha_4 I_{mar} + \alpha_5 I_{prod}, \quad (1)$$

де $I_{ob}, I_{pt}, I_{tr}, I_{mar}, I_{prod}$ – інтегральні показники рівня розвитку кожної складової інноваційного потенціалу машинобудівного підприємства (загальноєкономічна, виробничо-технологічна, трудова, маркетингова, товарна складові, відповідно);

$\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3, \alpha_4, \alpha_5$ – вагові коефіцієнти при кожній складовій, які розраховуються за алгоритмічною моделлю методу аналізу ієрархій.

Показник поточного інноваційного розвитку в дослідженні набуває вигляду

$$I_{pot} = 0,214I_{ob} + 0,234I_{pt} + 0,393I_{tr} + 0,099I_{mar} + 0,059I_{prod} . \quad (2)$$

Розрахунок інтегрального показника розвитку на прикладі підприємств Харківського регіону за досліджувані роки засвідчує тенденцію до його зменшення, що є негативним з точки зору інноваційного розвитку (табл. 1).

При цьому лідерами у сфері інноваційного розвитку виступають підприємства ВАТ «Південкабель» і ВАТ «ХПЗ».

У третьому розділі **«Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства»** реалізується 2, 3 та 4 блоки концептуальної схеми (рис. 2), а саме: досліджуються питання формування інноваційного потенціалу машинобудівних підприємств, прогнозування складових інноваційного потенціалу та зовнішнього середовища, побудови й аналізу куба інноваційного розвитку та розробки стратегій інноваційного розвитку.

Запропонований інноваційний потенціал визначається як максимально можливий серед досліджуваних підприємств показник інноваційного розвитку, тобто

$$\{I_{ob}^{max}, I_{pt}^{max}, I_{tr}^{max}, I_{mar}^{max}, I_{prod}^{max}\} = \max_i \{I_{ob}^i, I_{pt}^i, I_{tr}^i, I_{mar}^i, I_{prod}^i\}, \quad (3)$$

де i – номер підприємства.

На підставі розрахунків складових показників отримуємо наступний аналітичний запис для розрахунку максимально досяжного рівня інноваційного потенціалу

$$I_{pot}^{max} = 0,214I_{ob}^{max} + 0,234I_{pt}^{max} + 0,393I_{tr}^{max} + 0,099I_{mar}^{max} + 0,059I_{prod}^{max} . \quad (4)$$

Результати розрахунку для кожної сфери і максимально можливе значення інноваційного потенціалу, отримані за формулою (4) наведені в табл. 2.

Дослідження інноваційного потенціалу здійснюється за допомогою багатокутника потенціалу (рис. 3а). Так, багатокутник потенціалу для ВАТ «Турбоатом» виглядає наступним чином (рис. 3б).

Дослідження інноваційного потенціалу дозволило зробити висновок, що потенціал підприємства краще за все використовують ЗАТ «Південкабель» і ВАТ «ХПЗ» (2009 року рівень використання інноваційного потенціалу машинобудівних підприємств склав 81,1% і 81,9% відповідно).

Таблиця 1

Значення інтегрального показника та оцінка складових інноваційного розвитку машинобудівний підприємств
Харківського регіону (1,0 – ідеальне значення показника)

Складові	Роки	Підприємства													
		ВАТ «Турбоатом»	ВАТ «Завод ім. Фрунзе»	ЗАТ «Південкабель»	ВАТ «ХТЗ»	ВАТ «ХПЗ»	ЗАТ «ХВЗ ім. Г.І.Петровського»	ЗАТ «ХЗЕ»	ВАТ «Автрамат»	ВАТ «Електромашина»	ВАТ «ХМЗ «Світло Шахтаря»	СП ЗАТ «ХЕМЗ- ІРЕС»	ВАТ «Укрелектромаш»	ДП «Електроважмаш»	ВАТ «ХВЗ»
Загальноєкономічна складова I_{ob}	2007	0,347	0,291	1,000	0,471	0,683	0,453	0,546	0,451	0,443	0,409	0,586	0,532	0,550	0,435
	2008	0,299	0,237	0,876	0,524	0,686	0,432	0,524	0,419	0,396	0,382	0,573	0,486	0,504	0,395
	2009	0,392	0,483	1,000	0,415	0,603	0,410	0,525	0,424	0,384	0,412	0,381	0,414	0,598	0,435
Виробничо- технологічна I_{pt}	2007	0,22	0,06	0,37	0,22	0,36	0,18	0,23	0,18	0,18	0,30	0,25	0,27	0,23	0,23
	2008	0,202	0,161	0,244	0,203	0,296	0,161	0,198	0,161	0,161	0,440	0,252	0,253	0,202	0,198
	2009	0,196	0,181	0,232	0,223	0,408	0,233	0,181	0,181	0,132	0,284	0,220	0,313	0,132	0,181
Трудова складова I_{tr}	2007	0,251	0,319	0,720	0,235	0,652	0,460	0,320	0,597	0,467	0,434	0,452	0,403	0,416	0,327
	2008	0,245	0,329	0,653	0,242	0,648	0,487	0,355	0,633	0,463	0,350	0,390	0,410	0,437	0,280
	2009	0,260	0,228	0,580	0,337	0,790	0,519	0,378	0,669	0,492	0,455	0,466	0,519	0,490	0,318
Маркетингова складова I_{mar}	2007	0,46	0,23	0,62	0,46	0,61	0,45	0,45	0,46	1,00	0,43	0,46	0,46	0,46	0,45
	2008	0,412	0,240	0,419	0,419	0,414	0,415	0,486	0,913	0,414	0,339	0,413	0,417	0,417	0,504
	2009	0,369	0,102	0,732	0,321	0,370	0,382	0,382	0,380	0,375	0,356	0,379	0,373	0,373	0,380
Товарна складова I_{prod}	2007	0,227	0,190	0,352	0,233	0,514	0,212	0,173	0,280	0,280	0,356	0,356	0,278	0,276	0,173
	2008	0,268	0,174	0,265	0,204	0,353	0,205	0,163	0,242	0,281	0,283	0,447	0,320	0,423	0,163
	2009	0,370	0,169	0,250	0,204	0,295	0,230	0,169	0,225	0,265	0,240	0,461	0,206	0,356	0,169
Інтегральний показник інноваційного розвитку I_{pot}	2007	0,29	0,24	0,67	0,31	0,58	0,38	0,35	0,44	0,44	0,39	0,43	0,40	0,40	0,29
	2008	0,26	0,25	0,56	0,31	0,53	0,37	0,36	0,48	0,36	0,37	0,40	0,38	0,39	0,26
	2009	0,29	0,26	0,58	0,32	0,59	0,40	0,35	0,45	0,36	0,38	0,38	0,42	0,41	0,29

Таблиця 2

Показники максимально можливого рівня інноваційного потенціалу та окремих складових (1,0 – ідеальне значення показника)

Роки	Складові					Максимально можливий рівень інноваційного потенціалу
	Загально- економічна	Виробничо- технологічна	Трудова	Маркетин- гова	Товарна	
2007	1	0,374	0,72	1	0,514	0,714
2008	0,876	0,44	0,653	0,913	0,447	0,664
2009	1	0,408	0,79	0,73264	0,461	0,72

Оцінка відхилень від ідеального стану за допомогою багатокутника потенціалу показала, що існують розбіжності як в загальній сукупності підприємств, так і в інноваційному розвитку підприємств у часовому розрізі. Окрім того, за допомогою кластерного аналізу було проаналізовано однорідні групи та міграції підприємств між цими групами.

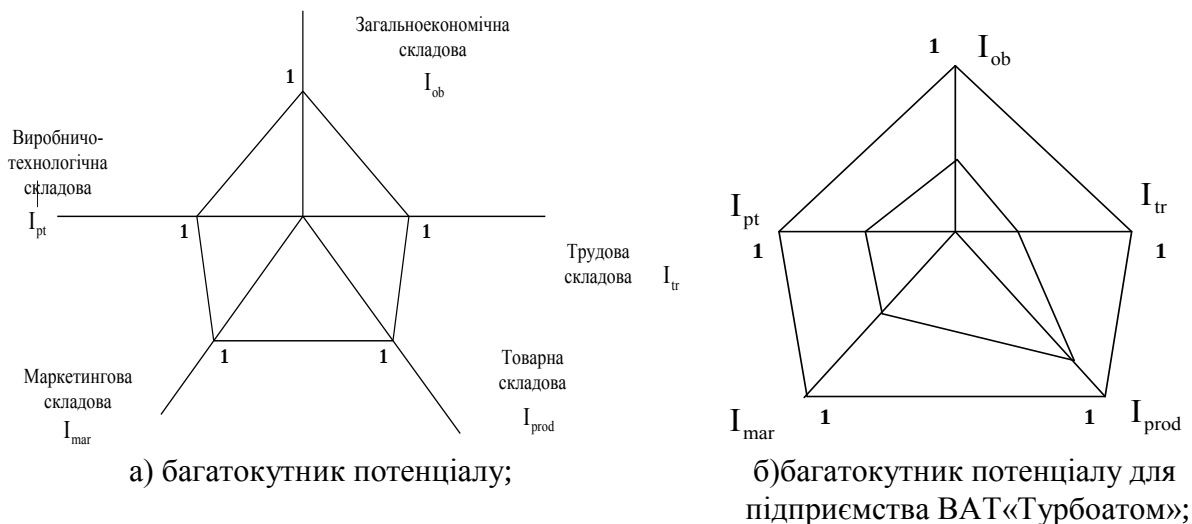

Рис. 3. Багатокутники потенціалу

Інструментарієм блоку 3 (рис. 2) є методичний підхід прогнозування інноваційного розвитку підприємств, при реалізації якої здійснювався аналіз можливих методів прогнозування. При застосуванні методу Лагранжа (якщо динаміка має нелінійний характер) і методу двох середніх точок (якщо динаміка має лінійний вигляд) були отримані моделі для прогнозування кожної складової інноваційного розвитку

$$Y = a + b \cdot t, \quad (5)$$

де a і b – параметри моделі, оцінка яким надається за формулою:

$$b = \frac{\bar{Y}_2 - \bar{Y}_1}{\bar{t}_2 - \bar{t}_1}, \quad a = \bar{Y}_2 - b \cdot \bar{t}_2. \quad (6)$$

Фрагмент таблиці з параметрами моделі для ВАТ «Турбоатом» та прогноз за цією моделлю представлені в табл. 3.

Таблиця 3

Розрахунок параметрів моделі для ВАТ «Турбоатом»

Параметри	Загальноекономічна	Виробничо-технологічна	Трудова	Маркетингова	Товарна
b	-0,0004	-0,0097	0,0005	-0,0240	0,0307
a	0,35	0,23	0,25	0,48	0,21
Прогноз	0,35	0,18	0,25	0,35	0,37

Відзначимо, що всі підприємства функціонують в умовах дії зовнішнього середовища. Тому здійснено прогнозування зовнішнього середовища, яким є інноваційний розвиток всієї промисловості Харківського регіону. До показників інноваційного розвитку зовнішнього середовища було віднесено: кількість інноваційно активних підприємств, частка інноваційно активних підприємств, обсяг витрат на інноваційну діяльність, обсяг реалізованої інноваційної продукції, частка реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі промислової продукції.

Окрім прогнозування зовнішнього середовища, здійснено прогнозування майбутнього кластера інноваційного розвитку підприємства. Інструментарієм цього прогнозування виступає дискримінантний аналіз.

Практична реалізація блоку 4 (рис. 2) виконується за допомогою використання пропонованого методичного підходу з формування стратегій інноваційного розвитку. Першим етапом реалізації методичного підходу є формування куба стратегій, при якому використовуються три показники:

- рівень інноваційного розвитку підприємства;
- рівень інноваційного розвитку зовнішнього середовища;
- рівень використання інноваційного потенціалу підприємства, що характеризується кластером інноваційного розвитку (рис. 4а).

Аналітично даний куб може бути представлений за допомогою наступної множини

$$P_i = \{I_i, I, C_i\}, \quad (7)$$

де I_i – прогноз інноваційного розвитку підприємства ($I_i=1$, якщо прогнозується зростання, $I_i=0$, якщо прогнозується стабільність, $I_i=-1$, якщо прогнозується падіння); I – прогноз інноваційного розвитку зовнішнього середовища ($I=1$, якщо прогнозується зростання, $I=0$, якщо прогнозується стабільність, $I=-1$, якщо прогнозується падіння); C_i – прогноз кластера рівня використання інноваційного потенціалу ($C_i=-1$, якщо низький рівень, $C_i=0$, якщо середній рівень, і $C_i=1$, якщо високий рівень).

У результаті прогнозування станів економічного розвитку підприємств було отримано наступну матрицю (рис. 4б).

За результатами аналізу можливих станів в дослідженні визначені три основні стратегії інноваційного розвитку (табл. 4). Аналіз сутності даних стратегій та можливих варіантів інноваційного розвитку дозволив побудувати матрицю співвідношення між стратегіями та станами інноваційного розвитку (рис. 5).

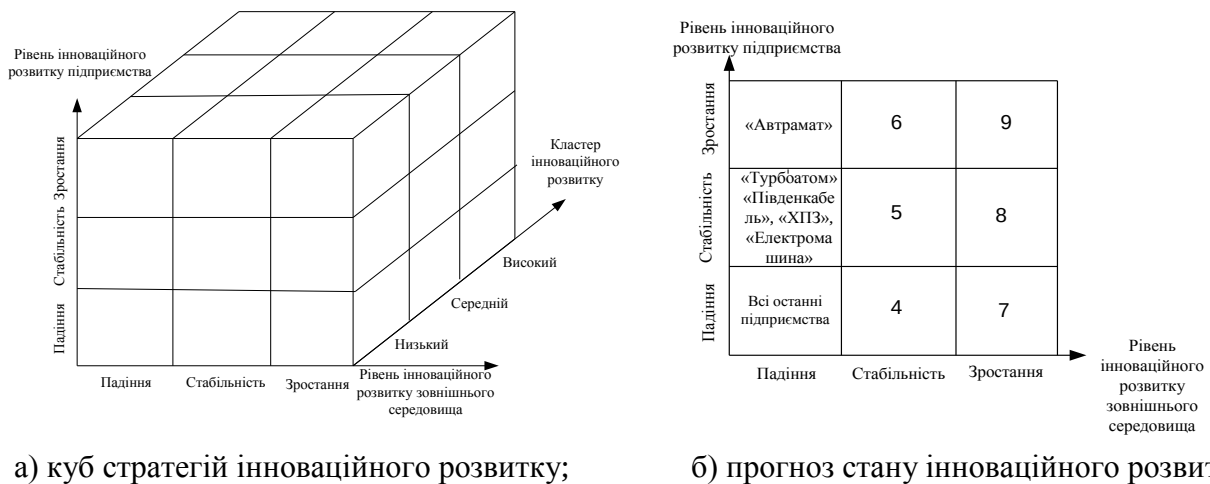

Рис. 4. Використання куба для прогнозування станів інноваційного розвитку

Таблиця 4

Стратегії інноваційного розвитку

Варіанти стратегій	Назва стратегії	Характеристика
Стратегія 1	Стратегія нівеляції	Дана стратегія передбачає поліпшення розвитку складової інноваційного розвитку, яка має негативні темпи приросту або найменші темпи зростання.
Стратегія 2	Стратегія зниження диспропорцій	Зменшення диспропорцій між найгіршим значенням складової інноваційного розвитку і найкращим значенням шляхом поліпшення діяльності найгіршої складової
Стратегія 3	Підризна стратегія	Акцентування на зростанні найбільш значущої складової. спрямованої на поліпшення найбільш суттєвої складової інноваційного розвитку – трудової складової

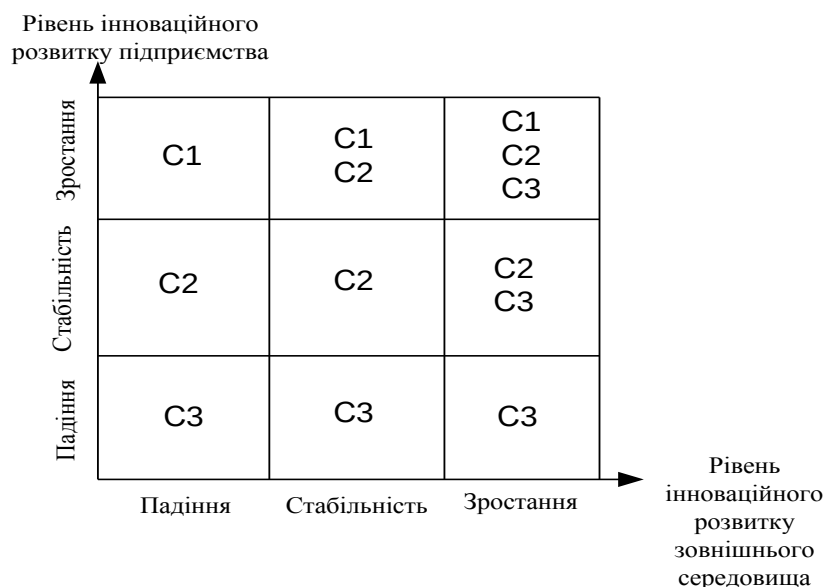

Рис. 5. Використання стратегій інноваційного розвитку

Реалізація цього комплексу методичних підходів здійснювалася для таких

підприємств Харківського регіону: ВАТ «Автрамат», ВАТ «Турбоатом», ВАТ «ХТЗ». У ході проведеного аналізу було отримано наступний куб інноваційного розвитку (рис. 6).

Аналіз даного куба свідчить про необхідність реалізації наступних стратегій: для ВАТ «Турбоатом» – стратегія 3, для ВАТ «ХТЗ» – стратегія 2, для ВАТ «Автрамат» – стратегія 1.

Відзначимо, що для ВАТ «Турбоатом» стратегія припускає збільшення найбільш значущої трудової складової. Проте оскільки підприємство належить до кластера 3, для нього доцільнішим буде збільшення також і виробничо-технологічної складової.

Таблиця 5

Підстратегії інноваційного розвитку

Інноваційний розвиток по квадрату (від 1 до 9)	Кластер	Стратегія
1, 4, 7	1	Цей кластер є найбільш розвиненим, тому потребує покращення не однієї, а декількох найбільш важливих складових.
	2	У цьому найгіршому кластері стратегія 3 реалізовується у чистому вигляді.
	3	Для цього кластера характерне домінування трудових показників, тому доцільним є покращення виробничо-технологічної складової.
2, 5, 8	1	Потрібно покращувати декілька найгірших складових.
	2	Необхідно сконцентруватися на покращенні однієї найгіршої складової.
	3	Необхідно сконцентруватися на покращенні однієї найгіршої складової.
3, 6, 9	1	Потрібно покращувати всі складові з негативним приростом.
	2	Необхідно зосередитися на покращенні найбільш значущої складової з негативним приростом.
	3	Необхідно зосередитися на покращенні найбільш значущої складової з негативним приростом.

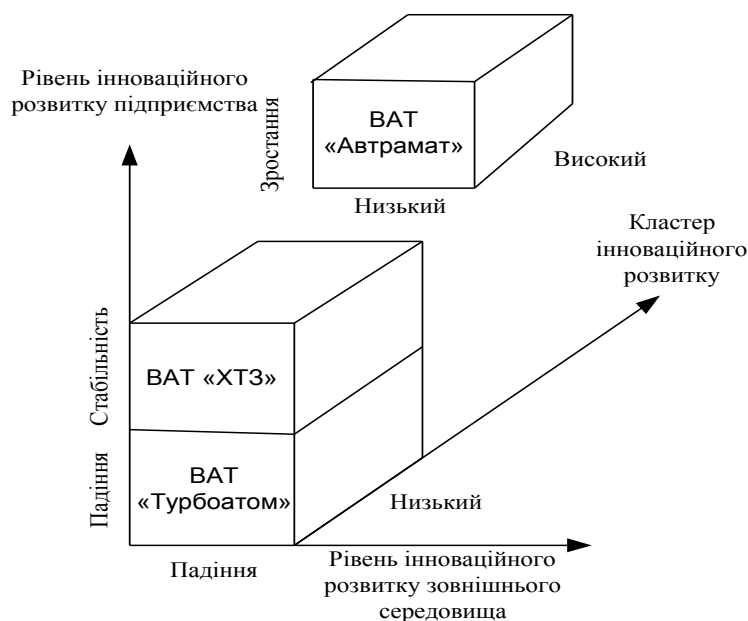

Рис. 6. Куб інноваційного розвитку досліджуваних підприємств

На прикладі аналізу складової показано, що за показниками: «Питома вага придбаних науково-дослідних робіт у загальному об'ємі витрат на інновації», «Питома вага інших придбаних зовнішніх знань у загальному об'ємі витрат на інновації» і «Загальна кількість придбаних і проданих технологій» підприємство має значення «0». Тобто підприємству потрібно зосередитися не тільки на власних інноваційних розробках, а й активно співпрацювати з іншими підприємствами відповідної галузі для обміну і придбання інноваційних розробок. Так, придбання однієї технології (показник «Загальна кількість придбаних і проданих технологій») дозволить збільшити інноваційний розвиток виробничо-технологічної складової на 0,03 одиниці (що складає 15%) і, як наслідок, вплинути на загальний інноваційний розвиток підприємства.

Таким чином, реалізація даних стратегій дозволить покращити інноваційний розвиток та інноваційний потенціал досліджуваних підприємств, що позитивно вплине на інноваційний розвиток Харківського регіону.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі розроблено теоретичні та практичні положення щодо формування стратегій інноваційного розвитку машинобудівних підприємств. Результати досліджень дозволили сформулювати наступні висновки і рекомендації:

1. Узагальнення існуючих в економіці тлумачень понять «інновація» та «інноваційний розвиток», дало можливість уточнити ці терміни. Їх пропонується визначати наступним чином: інновації – це цілеспрямована зміна, яка вносить у середовище нові, відносно стабільні елементи; під інноваційним розвитком розуміється процес необоротної закономірної зміни підприємства, викликаний розробкою й упровадженням інновацій.

2. Розроблено концептуальний підхід до інноваційного розвитку машинобудівних підприємств, який складається з чотирьох блоків: блоку оцінки поточного стану інноваційного розвитку, блоку дослідження інноваційного потенціалу машинобудівних підприємств, блоку прогнозування та блоку формування стратегій інноваційного розвитку. Кожен із блоків поєднується в єдиний комплекс, що дозволяє з різних боків дослідити інноваційний розвиток та сформулювати ефективні стратегії управління ним.

3. Сформовано систему показників інноваційної діяльності машинобудівних підприємств, які згруповано у п'ять основних складових інноваційного розвитку: загальноекономічну складову, виробничо-технологічну складову, трудову складову, маркетингову складову, товарну складову. Простір цих показників комплексно відображає інноваційний розвиток машинобудівного підприємства.

4. Обґрунтовано інтегральний показник інноваційного потенціалу, що визначається як максимально можливий рівень інноваційного розвитку з урахуванням кожної складової. Таке визначення показника дозволяє враховувати не тільки показники розвитку досліджуваного підприємства, а й всього поточного середовища, що є більш ефективним.

5. Побудовано синтетичний показник інноваційного розвитку з використанням запропонованого методичного підходу до діагностування його складових і проведено розрахунки рівня використання інноваційного потенціалу. Методичний

підхід базується на формуванні початкового простору показників, дослідженні їх тенденцій, змін протягом часу та визначенні інтегральних показників за кожною складовою інноваційного розвитку.

6. Побудовано моделі прогнозування показників інноваційного розвитку, які склали інструментарій для розробки стратегій інноваційного розвитку. Прогнозні моделі було побудовано за допомогою методу множинників Лагранжу та методу двох середніх точок, які показали значну адекватність. Це дозволило використати їх для прогнозування окремих складових. За допомогою трикомпонентного показника побудовано куб інноваційного розвитку, в якому визначено межі зміни кожного із показників, розміщено всі основні машинобудівні підприємства Харківського регіону і дано економічну інтерпретацію кожної складової.

7. Сформовано механізм розробки стратегії інноваційного розвитку та запропоновано три основні їх види, а саме: стратегію нівеляції, стратегію зниження диспропорцій, стратегію акцентування на зростанні найбільш значущої складової. Кожна з цих стратегій має свої підстартегії залежно від кластеру інноваційного розвитку підприємства та дозволяє розробити ефективні управлінські заходи щодо перспектив виробництва підприємства.

8. Результати виконаного дослідження впроваджені в практику діяльності ПАТ «Автрамат», ПАТ «Харківський велосипедний завод ім. Г.І. Петровського» та у навчальний процес кафедри організації виробництва та управління персоналом НТУ «ХП».

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Крамской Д.Ю. Управление инновационной и инвестиционной политикой в регионе / Д.Ю.Крамской, Я.В.Леонов // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». Технічний прогрес і ефективність виробництва.- Харків: НТУ «ХП».- 2002.- № 8-1.- С. 56-60. *Здобувачем запропоновано методичний підхід до активізації інноваційної політики на регіональному рівні.*

2. Крамської Д.Ю. Оцінка ефективності інноваційної стратегії машинобудівного підприємства / Д.Ю.Крамської // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». Технічний прогрес і ефективність виробництва.- Харків: НТУ «ХП».- 2006.-№ 2.- С. 135-144.

3. Крамської Д.Ю. Методи оцінки економічної ефективності інноваційних проектів / Д.Ю. Крамської // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». Технічний прогрес і ефективність виробництва.- Харків: НТУ «ХП».- 2008.- № 20(1).- С.227-233.

4. Крамской Д. Ю. Модели распределения ресурсов между инновационными проектами / Д.Ю.Крамской // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». Технічний прогрес і ефективність виробництва. - Харків: НТУ «ХП».- 2008.- № 55(1).- С. 14-17.

5. Крамской Д.Ю. Модели распределения ресурсов между инновационными проектами / Д.Ю.Крамской, Е.Н.Терещенко, А.Ю.Крамской // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». Технічний прогрес і ефективність виробництва.- Харків: НТУ «ХП».- 2009.- № 5.-

С. 142-151. *Здобувачем розроблено аналітичний підхід до розподілу ресурсів між інноваційними проектами в процесі інноваційного підприємництва.*

6. Крамской Д.Ю. Разработка методики оценки инновационного потенциала предприятия / Д.Ю.Крамской // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». Технічний прогрес і ефективність виробництва.- Харків: НТУ «ХПІ».- 2009.- № 35.- С. 40-49.

7. Крамской Д.Ю. Формирование механизма инновационного развития предприятия / Д.Ю.Крамской // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». Технічний прогрес і ефективність виробництва.- Харків: НТУ «ХПІ».- 2009.- № 36.- С. 7-17.

8. Крамской Д.Ю. Анализ инновационного потенциала машиностроительных предприятий Харьковского региона / Д.Ю.Крамской // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». Технічний прогрес і ефективність виробництва.- Харків: НТУ «ХПІ».- 2010.- № 59.- С. 33-39.

9. Крамской Д.Ю. Прогнозирование показателей инновационного развития предприятия / П.Г.Перерва, Д.Ю.Крамской // Економіка: проблеми теорії та практики.- Дніпропетровськ: ДНУ.- 2010.- Том VI- Вип. 265: С. 1669-1667. *Здобувачем побудовано моделі прогнозування показників інноваційного розвитку.*

10. Крамской Д.Ю. Формирование множества стратегий инновационного развития машиностроительных предприятий / П.Г.Перерва, Д.Ю.Крамской // Бізнес-Інформ.- Харків: ХНЕУ.- 2010.- №10.- С. 23-25. *Здобувачем розроблено механізм формування стратегії розвитку машинобудівних підприємств за допомогою куб інноваційного розвитку.*

11. Крамской Д.Ю. Исследование инновационного развития Харьковского региона / Д.Ю.Крамской // Бізнес-Інформ.- Харків: ХНЕУ.- 2010.- №12.- С. 31-33.

12. Крамської Д.Ю. Формування стратегій інноваційного розвитку підприємства / Д.Ю.Крамської // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут».- Харків: НТУ «ХПІ» - 2011.- № 8.- С. 161-171.

13. Крамской Д.Ю. Инновационное развитие экономики Харьковского региона / Д.Ю.Крамской // Материалы Международной научной студенческой конференции [«Развитие государства в современных условиях: взгляд молодежи»], (Москва, 22-27 апреля 2002г.) / Академия труда и социальных отношений.- Москва: АТиСО, 2003.- С. 9-13.

14. Крамской Д.Ю. Проблемы оптимизации инновационных процессов в развитии науки / Д.Ю.Крамской // Материалы Международной научной студенческой конференции [«Состояние и развитие современной науки»], (Москва, 12-13 марта 2003г.) / Академия труда и социальных отношений.- Москва: АТиСО, 2003.- Часть II.- С. 127-132.

15. Крамської Д.Ю. Особливості фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств / Д.Ю.Крамської // Матеріали 7-ї Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції [«Сучасні проблеми науки та освіти»], (Сімеїз, 25 червня - 2 липня 2006г.) / ХНУ імені В.Н. Каразіна.- Харків:

ХНУ імені В.Н. Каразіна Українська Асоціація «Жінки в науці та освіті», 2006.- С. 142.

16.Крамской Д.Ю. Современные технологии в управлении инновационными процессами на предприятиях машиностроения /Д.Ю.Крамской // Матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції [«Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я»], (Харків, 17-18 травня 2007р.) / НТУ «ХП».- Харків: НТУ «ХП», 2007.- С. 55.

17.Крамської Д.Ю. Підвищення ефективності інноваційних процесів з використанням адекватних методів оцінки економічної ефективності інноваційних проектів / Д.Ю.Крамської // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції [«Проблеми соціально-економічного розвитку підприємств»], (Харків, 29-30 жовтня 2008р.) / НТУ «ХП».- Харків: НТУ «ХП», 2008.- С. 75-76.

18.Крамської Д.Ю. Коригування виробничої програми із врахуванням інноваційного оновлення продукції / Д.Ю.Крамської // Матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції [«Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум - 2008»»], (Харків, 3-5 грудня 2008р.)/ НТУ «ХП».- Харків: НТУ «ХП», 2008.- С. 99.

19.Крамської Д.Ю. Основні проблеми розвитку інноваційного підприємництва в Україні / Д.Ю.Крамской // Матеріали XVII міжнародної науково-практичної конференції [«Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я»], (Харків, 20-22 травня 2009р.) / НТУ «ХП».- Харків: НТУ «ХП», 2009.- С. 63.

20.Крамської Д.Ю. Методика прогнозування інноваційного потенціала для машинобудівних підприємств Харківського регіону /Д.Ю.Крамської // Матеріали щорічної міжнародної Internet - конференції студентів і молодих вчених [«Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність»], (Харків, 10 грудня 2010р.) / НТУ «ХП».- Харків: НТУ «ХП», 2010.- С. 203-205.

АНОТАЦІЇ

Крамської Д.Ю. Формування стратегій інноваційного розвитку підприємства. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук зі спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) –Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Харків, 2011.

Дисертація присвячена актуальним питанням формування стратегій управління інноваційним розвитком підприємства з метою покращення діяльності підприємств у інноваційному секторі. На підставі аналізу існуючих досліджень уточнено зміст понять «інновації», «інноваційний розвиток» та обґрунтовано їх взаємозв'язок. Досліджено сучасні тенденції інноваційного розвитку на рівні світової економіки, національної економіки та регіональної економіки.

Запропоновано концептуальну схему інноваційного розвитку машинобудівних

підприємств, яка містить чотири блоки взаємопов'язаних методичних підходів. Розроблено методичний підхід до проведення діагностики інноваційного розвитку, який передбачає формування простору чинників розвитку, їх аналітичне і графічне дослідження та побудову синтетичного показника розвитку. Розроблено методичні підходи побудови показника інноваційного потенціалу та прогнозування інноваційного розвитку за трьома складовими: використання інноваційного потенціалу, інноваційний розвиток та кластер інноваційного розвитку. Запропоновано методичний підхід з формування стратегій інноваційного розвитку.

Ключові слова: інновації, інноваційний розвиток, інноваційний потенціал, стратегії, діагностика, прогнозування, модель, управління.

Крамской Д.Ю. Формирование стратегий инновационного развития предприятий. - Рукопись.

Диссертация на соискание учёной степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.04 – экономика и управление предприятиями (по видам экономической деятельности) – Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт» Министерства образования и науки, молодёжи и спорта Украины, Харьков, 2011.

Диссертация посвящена актуальным вопросам формирования стратегий управления инновационным развитием предприятия с целью улучшения деятельности предприятий в инновационном направлении. На основании анализа существующих исследований уточнено содержание понятий «инновации», «инновационное развитие» и обоснованна их взаимосвязь.

Предложена концептуальная схема инновационного развития, которая содержит четыре блока взаимосвязанных методических подходов: блок оценки текущего состояния инновационного развития, блок исследования инновационного потенциала машиностроительных предприятий, блок прогнозирования и блок формирования стратегий инновационного развития. Это позволяет всесторонне исследовать инновационное развитие и сформировать эффективные стратегии его управления.

Разработан методический подход по диагностике инновационного развития машиностроительных предприятий, который включает формирование пространства факторов развития, их аналитическое и графическое исследование и построение синтетического показателя развития. Проведенные исследования позволили выделить пять основных групп факторов инновационного развития: общеэкономическая группа, производственно-технологическая группа, трудовая группа, маркетинговая группа, товарная группа, которые включают в себе ряд показателей. Предложен на основе использования метода анализа иерархий синтетический показатель инновационного развития предприятий, который объединил в себе эти пять составляющих.

Разработан методический подход построения показателя инновационного потенциала на основе исследования максимальных возможностей инновационного развития. Предложен методический подход прогнозирования инновационного развития по трем составляющим: использование инновационного потенциала,

инновационное развитие и кластер инновационного развития.

Сформирована структура разработки стратегии инновационного развития и предложены три основных стратегии управления инновационным развитием машиностроительного предприятия. Каждая из стратегий имеет свои подстратегии в зависимости от кластера инновационного развития предприятия и позволяет наиболее эффективным путем достичь оптимального инновационного развития. С помощью трехкомпонентного показателя уровня инновационного развития построен куб инновационного развития предприятия, в котором определены границы изменения каждого из показателей, в том числе основным машиностроительным предприятиям Харьковского региона дана экономическая интерпретация каждой составляющей.

Ключевые слова: инновации, инновационное развитие, инновационный потенциал, стратегии, диагностика, прогнозирование, управление

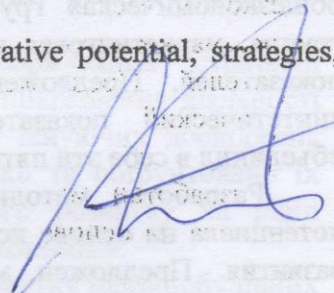
Kramskoy D.Y. Forming of strategies of innovative development of enterprise. - Manuscript.

The thesis on the obtaining of scientific degree of Candidate of science in the field of Economics according to specialty 08.00.04 - Economy and Management of Enterprises (on the types of economic activity) – the National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute» of the Ministry of Education and Science, Youth and Sport of Ukraine, Kharkiv, 2011.

The thesis is devoted to the pressing problems of forming of strategies of management of innovative development of enterprise with the purpose of improvement of activity of enterprises in an innovative sector. On the basis of analysis of existent researches the content of such concepts as «innovation», «innovative development» is defined more precisely and their interconnection is substantiated. Modern innovative trends of development at the level of world economy, national economy and regional economy are analyzed in the thesis.

The conceptual pattern of innovative development of machine-building enterprises is proposed. It contains four blocks of mutual connected methodical approaches. Methodical approach of diagnostics of innovative development is worked out. This approach provides forming of space of factors of development, their analytical and graphic investigation and construction of synthetic index of development. Methodical approaches of construction of index of innovative potential and prognostication of innovative development according to three constituents: using of innovative potential, innovative development and cluster of innovative development are proposed. Methodical approach of forming of strategies of innovative development is proposed.

Keywords: innovations, innovative development, innovative potential, strategies, diagnostics, prognostication, model, management.

КРАМСЬКОЙ ДМИТРО ЮРІЙОВИЧ

**ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВА**

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Відповідальний за випуск доктор екон. наук, проф. Перерва П.Г.

Підписано до друку 16.12.2011 р. Формат 60х84/16.
Обсяг 0,9 ум.-друк. арк. Папір офсетний. Друк різнограф.
Наклад 100 прим. Зам. № 243.

Надруковано у центрі оперативної поліграфії ТОВ «Рейтинг».
Свідоцтво про держ. реєстрацію ю.о. А00 № 507350.
61022, м. Харків, вул. Сумська, 37. Тел. (057) 700-53-51, 714-34-26,
пров. Соляниківський, 4. Тел. (057) 771-00-92, 771-00-96.